Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2026)0076

Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika: prioriteti u području zapošljavanja i socijalni prioriteti za 2026.

Rezolucija Europskog parlamenta od 11. ožujka 2026. o europskom semestru za koordinaciju ekonomskih politika: prioriteti u području zapošljavanja i socijalni prioriteti – godišnje izvješće za 2026. (2025/2183(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir članak 3. Ugovora o Europskoj uniji,

– uzimajući u obzir članke 9., 121., 148. i 149. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

– uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava koji su Vijeće, Parlament i Komisija proglasili i potpisali 17. studenoga 2017. te njegov akcijski plan donesen 2021., a posebno predložene glavne ciljeve za 2030. u pogledu zapošljavanja, vještina i smanjenja siromaštva,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97[1], a posebno njezine članke 3., 4., 13. i 27.,

– uzimajući u obzir izvješće Komisije naslovljeno „Zapošljavanje i socijalna kretanja u Europi” objavljeno u rujnu 2025.,

– uzimajući u obzir izvješće Komisije naslovljeno „Razvoj tržišta rada i plaća u Europi”, objavljeno u listopadu 2025.,

– uzimajući u obzir Prijedlog Komisije zajedničkog izvješća Komisije i Vijeća o zapošljavanju od 25. studenoga 2025. (COM(2025)0958),

---

1 SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

– uzimajući u obzir Preporuku Komisije od 25. studenoga 2025. za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja (COM(2025)0957),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 25. studenoga 2025. naslovljenu „Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026.” (COM(2025)0956),

– uzimajući u obzir Preporuku Komisije od 25. studenoga 2025. za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji (COM(2025)0959),

– uzimajući u obzir doprinose europskih socijalnih partnera europskom semestru 2026., a posebno jesenski paket,

– uzimajući u obzir izvješće Marija Draghija naslovljeno „Budućnost europske konkurentnosti”, objavljeno u rujnu 2024.,

– uzimajući u obzir izvješće Enrica Lette o budućnosti jedinstvenog tržišta naslovljeno „Više od tržišta”, objavljeno u travnju 2024.,

– uzimajući u obzir izvješće skupine na visokoj razini za budućnost socijalne zaštite i socijalne države u EU-u, objavljeno u siječnju 2023.,

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja (A10-0033/2026),

A. budući da se očekuje da će se ostvariti cilj EU-a da najmanje 78 % osoba u dobi od 20 do 64 godine bude zaposleno do 2030.; budući da je u listopadu 2025. stopa nezaposlenosti u EU-u iznosila 6 %, i to u rasponu od 2,6 % do 10,6 % na razini država članica, dok je nezaposlenost mladih i dalje visoka i iznosi 13,2 %; budući da su razine nezaposlenosti i nesigurni radni uvjeti i dalje ustrajno visoki za mlade, žene, starije radnike, niskokvalificirane i srednjekvalificirane državljane trećih zemalja, osobe s invaliditetom te Rome i druge etničke manjine, koji se svi suočavaju sa strukturnim preprekama zapošljavanju; budući da nezaposlenost osoba s invaliditetom iznosi 15,1 %; budući da bi više razine zaposlenosti u EU-u trebale ići ruku pod ruku s kvalitetom radnih mjesta, pristojnim plaćama, povećanjem plaća i povećanjem produktivnosti;

B. budući da je europski semestar i dalje središnji instrument za koordinaciju gospodarske, fiskalne i socijalne politike te politike zapošljavanja diljem EU-a i trebao bi biti usmjeren na uključivanje socijalne pravde, okolišne održivosti i međugeneracijske pravednosti u makroekonomsko upravljanje, uz postavljanje europskog stupa socijalnih prava u njegovo središte i poštovanje načela supsidijarnosti; budući da je radi poboljšanja ravnoteže praćenja gospodarskih i socijalnih ciljeva u postupku europskog semestra

razvijen pregled socijalnih pokazatelja te je nedavno u postupak integriran okvir za socijalnu konvergenciju; budući da je jesenski paket za 2026. predstavljen bez godišnjeg pregleda održivog rasta, u kojem se inače utvrđuje sveobuhvatna i uravnotežena strategija za gospodarske, socijalne i okolišne ciljeve i ciljeve u području zapošljavanja EU-a te povezuje Europski semestar sa širom vizijom održivog rasta za Uniju; budući da EU mora ostati predan postizanju ciljeva konkurentnosti, održivosti i socijalne pravde i da ne smije dopustiti da se jedan cilj ostvaruje nauštrb drugih;

C. budući da je 93,3 milijuna ljudi, koji čine 21 % stanovništva EU-a, 2024. bilo izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, što pokazuje da je ostvaren ograničen napredak u postizanju cilja smanjenja siromaštva do 2030. u okviru europskog stupa socijalnih prava, pri čemu se više od polovine država članica kreće u pogrešnom smjeru; budući da su rizici od siromaštva mnogo veći za žene, djecu, starije osobe, osobe s invaliditetom, zajednicu LGBTI+, niskokvalificirane osobe, državljane trećih zemalja, Rome, kućanstva sa samohranim roditeljem i osobe koje žive u područjima pogođenima depopulacijom te da i dalje postoje znatne razlike među državama članicama i unutar njih, među ostalim između ruralnih i urbanih područja; budući da ta neusklađenost između povećanja prosječnih prihoda i ustrajno visokih razina siromaštva upućuje na strukturne izazove u raspodjeli dohotka, tržištima rada te strukturi i obuhvatu sustava socijalne zaštite; budući da je 2024. više od 40 milijuna ljudi u EU-u, odnosno oko 9,2 % stanovništva, doživjelo energetsko siromaštvo, što je dovelo do materijalne oskudice; budući da nedovoljni obuhvat i neadekvatnost sustava minimalnog dohotka, naknada za nezaposlenost i naknada za obitelj i djecu, kao i prepreke integriranju u tržište rada i pristupu kvalitetnim javnim uslugama kao što su zdravstvo, obrazovanje, skrb i stanovanje, doprinose ustrajnosti siromaštva i socijalne isključenosti, posebno među skupinama u najnepovoljnijem položaju; budući da bez promjene pristupa rješavanju problema siromaštva na razini EU-a i na nacionalnoj razini neće biti moguće preokrenuti taj trend; budući da će ambiciozna strategija EU-a za borbu protiv siromaštva biti ključna za pružanje odgovora na višedimenzionalni problem siromaštva;

D. budući da je svako četvrto dijete i dalje izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti u Europskoj uniji, što je na višoj razini nego za cjelokupno stanovništvo; budući da se ne ostvaruje dovoljan napredak prema cilju da se do 2030. smanji broj djece izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti za 5 milijuna, pri čemu se broj djece izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti povećao svake godine od 2019. do 2023. te je i dalje ustrajno visok; budući da je, prema prijedlogu Komisije za zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2026., godine 2024. oko 19,5 milijuna djece (24,2 %) bilo izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti u EU-u; budući da su preventivne politike i usluge potpore za djecu i obitelji u skladu s europskim jamstvom za djecu ključne za poboljšanje loših socioekonomskih uvjeta koji mogu dovesti do

razdvajanja obitelji i institucionalizacije djece; budući da su namjenski instrument financiranja europskog jamstva za djecu, kao i sinergije s drugim fondovima EU-a i nacionalnim fondovima, od iznimne važnosti i u aktualnom i u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru; budući da, prema navodima Komisije, EU treba dodatno uložiti više od 11 milijardi EUR godišnje kako bi se ispunili ciljevi iz Barcelone za 2030. u pogledu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja[2]; budući da djeca koja mogu imati najviše koristi od sudjelovanja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, kao što su djeca u nepovoljnom položaju, obično najmanje sudjeluju te se i dalje suočavaju s preprekama u pristupu;

E. budući da u EU-u još uvijek najmanje 1,4 milijuna osoba s invaliditetom i gotovo 300 000 djece živi u ustanovama; budući da su korisnici ustanova izolirani od šire zajednice i nemaju dovoljnu kontrolu nad svojim životom i odlukama koje na njih utječu; budući da su, unatoč činjenici da EU već dugo radi na procesu deinstitucionalizacije, i dalje potrebni napori i na razini EU-a i na nacionalnoj razini kako bi se ranjivim skupinama omogućio neovisan život u okruženju zajednice ili obitelji;

F. budući da je 2024. svaki dvanaesti radnik (8,2 %) u EU-u doživio siromaštvo unatoč zaposlenju, što ugrožava socijalnu koheziju i ističe da zaposlenje samo po sebi ne pruža potpunu zaštitu od siromaštva niti dovodi do boljih životnih uvjeta zbog sve većih troškova života i smanjene kupovne moći; budući da su nedavna povećanja zakonskih minimalnih plaća, često više od 20 % u razdoblju od 2022. do 2025. i više od 40 % u nekoliko država članica, pomogla u zaštiti kupovne moći slabo plaćenih radnika i poduprla rast plaća u slabo plaćenim sektorima; budući da se, unatoč tome što su realne plaće u većini država članica premašile razine prije pandemije, nekoliko velikih gospodarstava još nije vratilo na te razine;

G. budući da su klimatske promjene pogoršale nejednakosti i posebno pogodile najranjivije skupine, koje su obično izloženije opasnostima za okoliš, na primjer visokim temperaturama, što dovodi do nižih standarda kvalitete radnih mjesta, gubitka produktivnosti i veće nesigurnosti radnih mjesta; budući da tranzicija prema klimatskoj neutralnosti mora biti socijalno pravedna i uključiva za sve te se očekuje da će se njome do 2030. otvoriti između milijun i 2,5 milijuna dodatnih radnih mjesta ako se podupre odgovarajućim politikama zapošljavanja i obrazovanja; budući da su snažna i primjereno financirana politika socijalne zaštite te politika stvaranja kvalitetnih radnih mjesta preduvjet za osiguravanje poštene i pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti i digitalnoj transformaciji;

H. budući da se EU suočava s ustrajnim manjkom radne snage i vještina u nekoliko sektora, koji je potaknut različitim čimbenicima, kao što

---

[2] Europska komisija, „Zapošljavanje i socijalna kretanja u Europi 2024.”, rujan 2024.

su demografske i tehnološke promjene, neusklađenost ponuđenih i traženih vještina, kvaliteta radnih mjesta te nedostatak privlačnosti kvalitetnih javnih usluga i ulaganja u njih, što je utvrđeno kao ključna prepreka rastu i konkurentnosti EU-a; budući da ograničeni izgledi za razvoj karijere i nesigurni radni uvjeti mladih u dijelovima Unije doprinose odljevu talenata između regija EU-a i trećih zemalja, što dodatno pogoršava taj manjak; budući da se u prijedlogu Komisije za zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2026. ističe da se rješavanjem strukturnih nedostataka tržišta rada boljom kvalitetom radnih mjesta podupiru veća produktivnost, gospodarski rezultati, socijalna pravednost i kohezija; budući da bi poboljšanje prava radnika, kolektivnog pregovaranja, aktivnih politika tržišta rada, pristupa socijalnoj zaštiti i prilika za razvoj vještina za sve, uključujući državljane trećih zemalja, kao i ciljane aktivacijske mjere za 51 milijun radno sposobnih osoba koje trenutačno nisu dio radne snage, pomoglo jačanju sudjelovanja, uključivosti i konkurentnosti; budući da se očekuje da će se do 2050. radno sposobno stanovništvo EU-a smanjiti za do 18,8 milijuna ljudi, što upućuje na to da zakonita migracija radne snage može pomoći u odgovaranju na potrebe tržišta rada koje se mijenjaju;

I. budući da je 2022. stopa sudjelovanja odraslih osoba u obrazovanju iznosila 39,5 %, što upućuje na to da je u većini država članica potrebno uložiti više napora kako bi se do 2030. postigao cilj od 60 % odraslih osoba koje sudjeluju u obrazovanju i osposobljavanju; budući da integrirani pristup koordinaciji politika u okviru europskog semestra pruža okvir za usmjeravanje potrebnih ulaganja u razvoj ljudskog kapitala te sustave obrazovanja i osposobljavanja; budući da je potrebno uložiti znatan dodatni trud kako bi se osiguralo pružanje i pristup kvalitetnim politikama osposobljavanja, posebno za radnike s nižim kvalifikacijama, promicalo cjeloživotno učenje i jačala konkurentnost, otpornost i uključivost radne snage EU-a; budući da sama javna potrošnja možda neće zadovoljiti razmjere potreba za usavršavanjem i prekvalifikacijom s obzirom na transformacijske izazove s kojima se EU suočava; budući da se 2022. prosječni rezultat za osnovne vještine petnaestogodišnjaka u Programu za međunarodno ispitivanje znanja i vještina učenika (PISA) smanjio u odnosu na 2018., pri čemu su slabe rezultate nerazmjerno ostvarili učenici u nepovoljnom položaju, čime se ističe potreba za reformama i trajnim ulaganjima u obrazovanje i osposobljavanje kako bi se pružila potpora budućim generacijama i njihovu prelasku s obrazovanja na posao;

J. budući da se procjenjuje da su potrebna dodatna ulaganja u socijalnu infrastrukturu u iznosu od 192 milijarde EUR godišnje, među ostalim u priuštivo stanovanje, zdravstvenu i dugotrajnu skrb, obrazovanje i

cjeloživotno osposobljavanje[3]; budući da se vrijednost mora pridati gospodarskom povratu socijalnih ulaganja, posebno javne potrošnje na djecu i mlade, koja ne samo da poboljšavaju životni standard i smanjuju siromaštvo, već su i ključni pokretači održivog i uključivog gospodarskog rasta, veće produktivnosti i povećanih stopa zaposlenosti; budući da nedovoljna ulaganja u obrazovanje i istraživanje oslabljuju dugoročne izglede za rast; budući da su socijalna ulaganja za djecu ulaganje u budućnost, što dovodi do boljeg obrazovanja i izgleda za zapošljavanje, što pak potiče gospodarske pokazatelje; budući da je potreban daljnji rad kako bi se ocijenio jaz u socijalnim ulaganjima nakon oporavka u EU-u, kao i ulaganje u socijalne usluge i obuhvat te njihov gospodarski povrat; budući da bi se razvojem zajedničkih pokazatelja podataka o rashodima i obuhvatu socijalnih usluga, kao što je europski indeks socijalnih usluga, ojačale preporuke utemeljene na dokazima i učinkovito praćenje njihove provedbe u okviru europskog semestra;

K. budući da pritisci troškova stanovanja i visoke cijene energije nameću znatna opterećenja kućanstvima, a stambena politika je ipak često nedovoljno zastupljena u preporukama za pojedine zemlje, unatoč njezinoj makroekonomskoj važnosti i središnjoj ulozi u sigurnosti dohotka, socijalnoj uključenosti i otpornosti u pogledu troškova života; budući da ulaganja u socijalne usluge i povećanje stambene ponude, uključujući socijalno i priuštivo stanovanje, kao i u energetsku učinkovitost i obnovu zgrada te rješavanje pitanja manjka vještina, imaju ključnu ulogu u smanjenju siromaštva, među ostalim energetskog siromaštva, i poboljšanju priuštivosti;

L. budući da razlika u plaćama na temelju spola u EU-u trenutačno iznosi 12 % zbog nerazmjerne odgovornosti koju žene snose za kućanstvo i skrb o djeci i trajnog podcjenjivanja zanimanja u kojima prevladavaju žene, među ostalim faktorima; budući da se žene suočavaju s većim rizikom od siromaštva, posebno u starijoj dobi, a razlika u mirovinama na temelju spola trenutačno iznosi 25 %[4];

1. naglašava konkurentsku prednost ulaganja u socijalni model EU-a; poziva na to da se preporuke Skupine na visokoj razini za budućnost socijalne zaštite i socijalne države, kao i preporuke iz izvješća Enrica Lette i Marija Draghija, integriraju u postupak europskog semestra kako bi se zaštitilo i ojačalo socijalno tržišno gospodarstvo EU-a; naglašava potrebu za uravnoteženim pristupom kojim se podupiru socijalna prava, javne usluge te strukture i obuhvat kolektivnog pregovaranja u jednakoj mjeri kao i konkurentnost; pozdravlja

---

3 Radni dokument službi Komisije od 27. svibnja 2020. naslovljen „Identifying Europe’s recovery needs” (Utvrđivanje potreba za oporavak Europe) (SWD(2020)0098) priložen komunikaciji Komisije naslovljenoj „Europa na djelu: oporavak i priprema za sljedeću generaciju” (COM(2020)0456).

4 Europski institut za ravnopravnost spolova, „Indeks rodne ravnopravnosti”, https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2025/country.

integraciju europskog stupa socijalnih prava u okvir gospodarskog upravljanja i poziva države članice da iskoriste mogućnost produljenja razdoblja prilagodbe za ulaganje u prioritete europskog stupa socijalnih prava; poziva na to da se integrirani okvir upravljanja odražava u unutarnjim procesima institucija EU-a, u koje su u jednakoj mjeri uključena njihova gospodarska i socijalna tijela;

2. potiče Komisiju i države članice da u potpunosti provode europski stup socijalnih prava; naglašava da se u ažuriranom akcijskom planu za europski stup socijalnih prava političke obveze moraju pretočiti u konkretne i ambiciozne mjere, popraćene jasnim, mjerljivim ciljevima i čvrstim pokazateljima praćenja, kako bi se učinkovito riješio problem siromaštva i socijalne isključenosti te pružila potpora radnicima u nošenju sa zelenom i digitalnom tranzicijom, posebno u pogledu vještina, strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te cjeloživotnog učenja; poziva na to da se ciljevi akcijskog plana za europski stup socijalnih prava ugrade u srž europskog semestra tako da ih se uvrsti kao referentne vrijednosti u procjene europskog semestra; napominje da je Komisijin prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026. u velikoj mjeri usmjeren na nedostatak vještina i radne snage te da se njime ne provodi sveobuhvatna procjena provedbe 20 načela europskog stupa socijalnih prava, kako je propisano Uredbom (EU) 2024/1263; poziva Komisiju da osigura da se u budućim ciklusima uzmu u obzir sva načela europskog stupa socijalnih prava kako bi se osigurala točna i potpuna slika socijalne situacije u EU-u;

3. pozdravlja težnju Komisije da iskorijeni siromaštvo do 2050., njezin Europski plan za priuštivo stanovanje i njezinu namjeru da predloži zakon o kvalitetnim radnim mjestima; nadalje pozdravlja prvu strategiju EU-a za borbu protiv siromaštva i jačanje europskog jamstva za djecu; ističe potrebu za usklađenošću između europskog semestra, daljnjeg postupanja u vezi s akcijskim planom za europski stup socijalnih prava i tih budućih instrumenata, s mjerljivim ciljevima i odgovarajućim preporukama za pojedine zemlje;

4. podsjeća na obvezu predsjednice Komisije Ursule von der Leyen koja je preuzeta 2019. da se svakom djetetu u Europi koje je izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti osiguraju najosnovnija prava, kao što su pravo na zdravstvenu skrb i obrazovanje, nakon koje je donesena Preporuka Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu[5]; naglašava da se ciljevi Europskog jamstva za djecu ne mogu postići bez ambicioznog namjenskog proračuna na razini EU-a i nacionalnoj razini; u tom kontekstu ponavlja poziv na donošenje izdašnog namjenskog proračuna od najmanje 20 milijardi EUR za europsko jamstvo za djecu; ističe hitnu potrebu da se taj namjenski proračun dodijeli u

---

5 SL L 223, 22.6.2021., str. 14., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj.

sljedećem višegodišnjem financijskom okviru kako bi se odgovorilo na sve veći izazov siromaštva i socijalne isključenosti djece;

5. naglašava važnost iskorjenjivanja siromaštva i socijalne isključenosti djece kako bi se prekinuli međugeneracijski ciklusi; pozdravlja uvršćivanje procjene provedbe jamstva za djecu u sva izvješća za pojedine zemlje u proljetnom paketu 2025. i potiče kontinuirano praćenje napretka u okviru europskog semestra; no žali zbog nedostatka daljnjih mjera na temelju tih nalaza, s obzirom na to da se u samo dvije preporuke za pojedine zemlje u 2025. tražilo poduzimanje mjera za rješavanje problema siromaštva djece; smatra da bi preporuke za pojedine zemlje trebale odražavati proračunsku usklađenost država članica s minimalnim zahtjevom za dodjelu sredstava za suzbijanje siromaštva djece utvrđenim u Uredbi o fondu ESF+[6];

6. ponavlja poziv na povećanje sredstava za europsko jamstvo za djecu sa znatnim namjenskim proračunom i na to da države članice najmanje 5 % sredstava koja su im dodijeljena iz fonda ESF+ namijene za borbu protiv siromaštva djece i promicanje dobrobiti djece, pri čemu bi najmanje 10 % sredstava trebalo biti namijenjeno državama članicama u kojima razine siromaštva djece premašuju prosjek EU-a;

7. zabrinut je zbog stope nezaposlenosti mladih, koja je i dalje više nego dvostruko veća od ukupne stope nezaposlenosti u EU-u; naglašava da je za mlade ključno dopuniti mjere za poticanje zapošljavanja trajnom potporom, uključujući pristup integriranim socijalnim uslugama, stambenom potporom i potporom za mentalno zdravlje kako bi se osiguralo njihovo kontinuirano sudjelovanje u obrazovanju ili zaposlenost; ističe potrebu da države članice ulažu u pojačanu Garanciju za mlade kako bi se osigurala kvalitetna i pravodobna potpora svim mladima koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju se i mlađi su od 30 godina; poziva države članice da ojačaju primjenu pojačane Garancije za mlade kako bi se pružila potpora mladima koji napuštaju sustav skrbi i spriječio „učinak litice”, među ostalim s pomoću pristupa profesionalnom usmjeravanju;

8. poziva Komisiju i države članice da u okviru europskog semestra promiču kvalitetna i pravedno plaćena pripravništva i da spriječe njihovu zlouporabu kao zamjenu za redovno zaposlenje; poziva na to da predstojeća direktiva o poboljšanju radnih uvjeta pripravnika[7]

---

6 Uredba (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013 (SL L 231, 30.6.2021., str. 21.; ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj).

7 Komisijin Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2024. o poboljšanju i izvršavanju radnih uvjeta pripravnika i suzbijanju prikazivanja redovnih radnih odnosa kao pripravništva („Direktiva o pripravništvu”) (COM(2024)0132).

bude ambiciozna i sveobuhvatna te da se njome osigura potpuna zaštita prava pripravnika, ne dovodeći u pitanje mogućnost prekida pripravništva u slučaju kršenja temeljnih prava, te poziva na brzo zaključenje pregovora;

9. smatra da je potrebno djelovanje na razini EU-a i država članica kako bi se spriječile i riješile ustrajno visoke razine siromaštva i socijalne isključenosti te u tom pogledu pozdravlja najavu prve strategije EU-a za borbu protiv siromaštva; smatra da ta strategija mora pružiti sveobuhvatan pristup rješavanju temeljnih uzroka i višedimenzionalnih aspekata siromaštva i socijalne isključenosti, s konkretnim mjerama, snažnom dodjelom proračunskih sredstava, jasnim ciljevima, ključnim etapama i strukturnim mjerama, uz istodobno osiguravanje snažne provedbe i praćenja; poziva države članice da provode Direktivu o primjerenim minimalnim plaćama[8] kako bi se suzbilo siromaštvo unatoč zaposlenju i potaknuo rad; traži da u središtu strategije EU-a za borbu protiv siromaštva bude borba protiv siromaštva djece kako bi se prekinuo krug siromaštva; potiče države članice da u potpunosti provedu Preporuku Vijeća o primjerenom minimalnom dohotku[9];

10. podsjeća na važnost poboljšanja pristupa samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti i poziva Komisiju da iskoristi postupak europskog semestra za praćenje nacionalne provedbe Preporuke Vijeća o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti[10], uključujući preporuke za pojedine zemlje; podsjeća na potrebu za ciljanim mjerama za kulturni i kreativni sektor s obzirom na to da je stopa samozaposlenih osoba u tom sektoru više nego dvostruko veća u odnosu na opće stanovništvo; u tom kontekstu pozdravlja najavu Povelje EU-a za umjetnike čiji je cilj istaknuti glavne temelje i obveze za pravedne radne uvjete u tom sektoru, ali poziva Komisiju da objavu te povelje pomakne na 2026. jer je riječ o pitanjima čije razmatranje traje dugi niz godina;

11. izražava žaljenje zbog nedostatka aktivnog rada na postizanju ciljeva strateškog okvira EU-a za Rome u državama članicama i činjenice da im se ne posvećuje trajna pozornost u postupku europskog semestra, posebno kada je riječ o preporukama za pojedine zemlje; ističe cilj strateškog okvira da se do 2030. prepolove razlike u zaposlenosti između Roma i opće populacije, a i da se osigura stopa zaposlenosti Roma od najmanje 60 %; poziva države članice da primijene

---

8 Direktiva (EU) 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji (SL L 275, 25.10.2022., str. 33., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj).

9 Preporuka Vijeća od 30. siječnja 2023. o primjerenom minimalnom dohotku kojim se osigurava aktivno uključivanje (SL C 41, 3.2.2023., str. 1.).

10 Preporuka Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti (SL C 387, 15.11.2019., str. 1.).

integrirani pristup usmjeren na jednakost te osiguraju da javne politike i usluge učinkovito dopru do svih Roma, uključujući one u udaljenim i ruralnim područjima;

12. sa zabrinutošću podsjeća na konstantno prisutne razlike u zaposlenosti na temelju invaliditeta od oko 24 % i, s druge strane, na cilj EU-a da za u slučaju svih dotičnih osoba prijeđe s institucionalne skrbi na skrb u zajednici ili obitelji; poziva Komisiju da riješi problem razlika u zaposlenosti na temelju invaliditeta u okviru europskog semestra, među ostalim u preporukama za pojedine zemlje, te da u skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom ažurira Strategiju EU-a o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030., uvođenjem novih vodećih inicijativa, uključujući europsko jamstvo za zapošljavanje i vještine osoba s invaliditetom; ponavlja svoj poziv Komisiji da predloži akcijski plan za deinstitucionalizaciju kojim bi se obuhvatile sve skupine osoba koje još žive u ustanovama, uključujući djecu, osobe s invaliditetom, osobe s problemima mentalnog zdravlja i beskućnike; ističe da bi napredak u deinstitucionalizaciji trebalo pratiti u okviru europskog semestra i poziva države članice da u potpunosti iskoriste ESF+ te druge fondove EU-a i nacionalne fondove kako bi taj proces privele kraju, razvile usluge u zajednici i uložile u prevenciju;

13. pozdravlja trajno uključivanje okvira socijalne konvergencije u europski semestar; naglašava njegovu važnost, zajedno s pregledom socijalnih pokazatelja, za utvrđivanje rizika i praćenje napretka u uzlaznoj socijalnoj konvergenciji, smanjenje nejednakosti, jačanje sustava socijalne zaštite te promicanje pristojnih radnih uvjeta i potpornih mjera kako bi se osigurala pravednost u tranziciji; poziva Komisiju da dodatno razvije inovativne alate za kvantitativnu i kvalitativnu analizu u skladu s novim okvirom kako bi se on optimalno koristio u budućim ciklusima europskog semestra; poziva Komisiju da u drugoj fazi analize prouči rizike za uzlaznu socijalnu konvergenciju istaknute u njezinu Zajedničkom izvješću o zapošljavanju za 2025., uključujući ishode zapošljavanja nedovoljno zastupljenih skupina, rano napuštanje školovanja i obrazovanje odraslih i siromaštvo, te da s dotičnim državama članicama raspravi o poduzetim ili planiranim mjerama za otklanjanje tih rizika; konstatira da će odgovaranje na izazove utvrđene u Zajedničkom izvješću o zapošljavanju doprinijeti ostvarivanju uzlazne socijalne konvergencije;

14. poziva Komisiju da unaprijedi i ažurira pregled socijalnih pokazatelja ta da zajamči da su obuhvaćeni uzroci i posljedice nejednakosti, uključujući jednake mogućnosti, kvalitetno zapošljavanje, raspodjelu bogatstva, pristup javnim i socijalnim uslugama, adekvatne mirovine, stanovanje i beskućništvo, mentalno zdravlje, diskriminaciju te društvene posljedice uništavanja okoliša i klimatskih promjena; poziva Komisiju da u pregledu socijalnih pokazatelja siromaštvo unatoč zaposlenju smatra znakom upozorenja te da predloži preporuke za pojedine zemlje u slučajevima u kojima takvi trendovi

persistiraju; ističe da treba odgovoriti na izazove koji su u pregledu socijalnih pokazatelja označeni kao „kritični” ili za koje je „potrebno praćenje”, uključujući rano napuštanje školovanja, preopterećenost troškovima stanovanja, posljedice socijalnih transfera, razlike u zaposlenosti na temelju invaliditeta, samoprijavljene neispunjene potrebe za zdravstvenom skrbi, skrbi za djecu, osnovnim digitalnim vještinama kao i siromaštvo djece; poziva na uključivanje indeksa društvenog napretka i indeksa rodne ravnopravnosti kako bi se, uz pomoć raščlanjenih podataka, bolje mjerili nejednakost, pristup mogućnostima i dobrobit; ističe potrebu za pravodobnim, usklađenim i transparentnim podacima i metodologijama kako bi se poboljšalo oblikovanje politika utemeljeno na dokazima i ciljana socijalna ulaganja kao i za usklađivanjem pregleda socijalnih pokazatelja sa svih 20 načela europskog stupa socijalnih prava;

15. podsjeća na to da pokazatelj rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti (AROPE) u dovoljnoj mjeri ne obuhvaća temeljne uzroke siromaštva ni složene nejednakosti, u prvom redu uključivanje osoba koje žive izvan privatnih kućanstava, kvalitativne aspekte siromaštva i životna iskustva povezana s marginalizacijom, istodobno uzimajući u obzir to da siromaštvo nadilazi puki problem nedovoljnih prihoda ili materijalne oskudice; poziva Odbor za socijalnu zaštitu da radi na obnovi statističke mjere AROPE kako bi se razvila u dublje, raščlanjeno i višedimenzionalno razumijevanje siromaštva i socijalne isključenosti;

16. podsjeća na to da socijalna ulaganja mogu pozitivno utjecati na gospodarski rast, produktivnost i konkurentnost te istodobno pridonositi fiskalnoj održivosti i promicati uzlaznu socijalnu konvergenciju, kvalitetu životnih i radnih uvjeta te inkluziju ranjivih skupina; poziva Komisiju i države članice da socijalna ulaganja smatraju temeljnima za održivi rast i da se usredotoče na ulaganja koja dokazano povećavaju rast, produktivnost, kvalitetu radnih mjesta i sudjelovanje na tržištu rada; poziva države članice da u potpunosti i ciljano iskoriste Mehanizam za oporavak i otpornost do 31. prosinca 2026. kako bi odgovorile na izazove utvrđene u preporukama za pojedine zemlje; poziva Komisiju da pruži smjernice o načinima poticanja privatnih ulaganja i korištenja javno-privatnim partnerstvima s ciljem uklanjanja nedostataka u socijalnoj infrastrukturi; pozdravlja uspostavu centra znanja o socijalnim ulaganjima kako bi se unaprijedili uzajamno učenje i tehnička pomoć, nastavila poboljšavati pravodobnost i dostupnost socijalnih pokazatelja, smanjila kašnjenja u procjeni trendova siromaštva i nejednakosti te poboljšao pristup država članica podacima za evaluaciju politika i procjenu učinka;

17. podsjeća na to da je socijalna ekonomija ključna sastavnica socijalnih ulaganja i da ima jedinstvenu ulogu u razvoju uključivih i inovativnih rješenja na lokalnoj razini te da doprinosi otvaranju kvalitetnih radnih mjesta, pružanju priuštivih i dostupnih socijalnih i lokalnih usluga te zelenoj i digitalnoj tranziciji; napominje da je javna potpora

socijalnoj ekonomiji snažna, pri čemu 88 % ispitanika Eurobarometra podupire strategije i zakonodavstvo namijenjeno njezinu promicanju; poziva Komisiju i države članice da ojačaju svoje okvirne uvjete olakšavanjem pristupa financiranju, pružanjem mogućnosti za izgradnju kapaciteta i osiguravanjem njegove vidljivosti te da uzmu u obzir ciljeve Akcijskog plana za socijalnu ekonomiju u europskom semestru, među ostalim u vidu preporuka za pojedine zemlje i ciljane upotrebe sredstava EU-a;

18. ističe da bi Plan za priuštivo stanovanje Europske komisije trebalo bolje integrirati u europski semestar, uz snažniji naglasak u preporukama za pojedine zemlje o priuštivom, pristojnom i održivom stanovanju, posebno za skupine s niskim i srednjim dohotkom kao i za osobe s invaliditetom te starije osobe; poziva na snažnije praćenje napretka država članica u osiguravanju pristupa odgovarajućem, sigurnom i nesegregiranom stanovanju za romske zajednice koje se suočavaju s ekstremnim siromaštvom; podsjeća potpisnike Lisabonske deklaracije o Europskoj platformi za borbu protiv beskućništva na cilj iskorjenjivanja beskućništva do 2030.; poziva države članice da kombiniraju mjere kojima se povećava ponuda, smanjuju troškovi izgradnje i rješava problem nedostatka radne snage u građevinskom i stambenom sektoru s potporom na strani potražnje, kojom se osobama, a posebno kućanstvima u ranjivom položaju, omogućuje pristup priuštivom, pristojnom i održivom stanovanju; ističe da bi se nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima i strategijama ulaganja trebali podupirati socijalno i priuštivo stanovanje, sprečavanje i smanjenje razine beskućništva kao i obnova zgrada kako bi se smanjilo energetsko siromaštvo i poboljšali uvjeti stanovanja, naročito za ranjiva kućanstva; podsjeća na to da će Socijalni fond za klimatsku politiku od 2026. državama članicama osiguravati financijska sredstva za potporu ranjivim kućanstvima i mikropoduzećima;

19. ističe da je ulaganje u visokokvalitetno i pristupačno obrazovanje te cjeloživotno učenje strateško socijalno ulaganje koje je ključno za koheziju, uključenost i pripremu radne snage za zelenu i digitalnu tranziciju i obrambene potrebe EU-a, među ostalim u vidu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te naukovanja; pozdravlja Prijedlog za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u EU-u i njegovu usmjerenost na rješavanje problema nedostatka vještina, upotrebu informacija o vještinama za osmišljavanje strategija u području vještina te razvoj širokog skupa osnovnih vještina potrebnih za suvremeni život, uključujući digitalnu i građansku pismenost te pismenost u području umjetne inteligencije, kako bi se građene pripremilo za suvremeni život; uviđa da nedovoljna ulaganja u ljudski kapital koče inovacije, konkurentnost i sposobnost ljudi da ostvare svoj puni potencijal;

20. ističe potrebu da se inicijativama EU-a usmjerenima na nedostatak vještina pruži snažnija potpora sveobuhvatnim, uključivim sustavima obrazovanja i osposobljavanja, među ostalim na temelju aktivnih

politika tržišta rada, individualnih računa za učenje i mikrokvalifikacija te jačanjem postupaka priznavanja neformalnog i informalnog učenja; nadalje, ističe važnost poboljšanja i omogućavanja pravedne mobilnosti radne snage unutar EU-a te ulogu zakonitih migracija i priznavanja stranih kvalifikacija kako bi se riješio problem nedostatka vještina; izražava zabrinutost zbog toga što je u većini država članica stopa sudjelovanja odraslih u osposobljavanju i dalje znatno ispod cilja od 60 %, osobito među niskokvalificiranim radnicima, starijim radnicima, državljanima trećih zemalja i osobama s invaliditetom; poziva Komisiju da predloži konkretna rješenja za nedostatak vještina i da ukloni trajne izazove u predstojećem Paketu za pravednu mobilnost radne snage, pri čemu bi osigurala da se predstojećom inicijativom za prenosivost vještina uklone aktualne prepreke priznavanju vještina;

21. čvrsto vjeruje da se individualnim pravom svih radnika na osposobljavanje tijekom radnog vremena, kojim se uklanjaju glavne prepreke sudjelovanju u mjerama osposobljavanja, može osigurati kvalitetno usavršavanje i prekvalifikacija, osposobljavanje zaposlenika i potpora razvoju karijere kako bi se zajamčila predvidljiva i stabilna ponuda kvalificiranih radnika; naglašava potrebu za uklanjanjem troškovne prepreke osiguravanjem besplatnog osposobljavanja za radnike, uz potporu financiranja, poreznih poticaja i partnerstava; ističe da su nacionalne institucije i socijalni partneri odgovorni za osposobljavanje zaposlenika i naglašava njihovu ključnu ulogu u provedbi prava na osposobljavanje; u tom pogledu poziva države članice da daju prednost programima osposobljavanja koje su zajednički razvili radnici i njihovi poslodavci te da ih promiču, pri čemu bi trebale osigurati i da usavršavanje i prekvalifikacija odgovaraju stvarnoj potražnji na tržištu i doprinose napredovanju u karijeri; poziva Komisiju da istraži i izda smjernice o tome kako se javno-privatnim partnerstvima između država članica i poduzeća može financirati osposobljavanje, prekvalifikacija i usavršavanje radnika, konkretno pravo pojedinačnih radnika na osposobljavanje;

22. naglašava da međugeneracijska pravednost mora postati strukturna sastavnica europskog semestra; poziva Komisiju da u okviru svoje strategije međugeneracijske pravednosti u okvir za procjenu europskog semestra uključi pokazatelje o dobrobiti mladih i starijih osoba, pristupu kvalitetnim radnim mjestima, priuštivosti i dostupnosti stanovanja, njegove fizičke pristupačnosti, primjerenosti minimalnog dohotka i mirovina, pristupu kvalitetnim uslugama mentalnog zdravlja te kvalitetnom obrazovanju i vještinama kao i da procijeni dugoročne i distribucijske učinke fiskalnih preporuka i preporuka za reforme; poziva Komisiju da procijeni dugoročne gospodarske, ekološke i socijalne učinke političkih preporuka na buduće generacije, uključujući nedovoljna ulaganja; naglašava potrebu za boljom integracijom učinka demografske transformacije i duljeg životnog vijeka u europski semestar; ističe da demografske promjene zahtijevaju politike za povećanje sudjelovanja radne snage;

ističe potrebu za mjerama kojima se podupire aktivno starenje i osigurava dugoročna održivost mirovinskih sustava i sustava skrbi; smatra da bi u preporukama za pojedine zemlje trebalo promicati mirovine koje osiguravaju dostojanstven život, dobrobit te pristup kvalitetnoj te priuštivoj zdravstvenoj skrbi i preventivnim uslugama za sve;

23. ističe da se u okviru europskog semestra rashodi za obranu moraju planirati na koordiniran, učinkovit, transparentan i europski način kako bi se maksimizirale njihove društvene koristi; naglašava da bi ulaganja povezana sa sigurnošću trebala uključivati društvenu otpornost, uključujući infrastrukturu s velikim koristima za građane, socijalnu zaštitu, građansko obrazovanje, demokratsku otpornost i zaštitu od dezinformacija te uviđa da su socijalna stabilnost i demokratsko povjerenje važne sastavnice europske sigurnosne strukture te da se moraju uzeti u obzir u analizi dugoročnih potreba za reformama i ulaganjima u okviru semestra;

24. ističe da će preporuke u okviru europskog semestra 2026. biti ključne za oblikovanje sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira; smatra da bi se reforme i ulaganja trebali birati na temelju učinkovitosti i djelotvornosti u provođenju odgovarajućih preporuka za pojedine zemlje; upozorava na to da, ako se financijska sredstva EU-a trebaju povezati sa smjernicama europskog semestra, te smjernice moraju biti socijalno uravnotežene i u potpunosti usklađene s europskim stupom socijalnih prava, a da regionalni i lokalni akteri moraju imati važnu ulogu u isplati sredstava; u tom pogledu sa zabrinutošću prima na znanje prijedlog Komisije o socijalnim izdacima, koji bi mogao oslabiti usredotočenost na zapošljavanje i socijalne ciljeve, te poziva na uspostavu samostalnog i ojačanog fonda ESF+ s tematskim koncentracijama;

25. smatra da je socijalni model EU-a sastavni dio njegove konkurentnosti i da se pri pojednostavnjenju administrativnih opterećenja za poduzeća moraju čuvati i jamčiti socijalna prava; ističe da netroškovna konkurentnost, kao što su kvaliteta proizvoda i usluga, također može poduprijeti produktivnost i rast plaća; ističe važnost pružanja veće jasnoće, proporcionalnosti i pravne sigurnosti, posebno za mala i srednja poduzeća i samozaposlene stručnjake, te naglašava da bi se takvim pristupima u obzir trebala uzimati raznolikost modela tržišta rada u državama članicama te istodobno podupirati održive gospodarske aktivnosti i otvaranje kvalitetnih radnih mjesta;

26. podupire demokratskiji proces europskog semestra, uz snažnu uključenost Parlamenta u određivanje prioriteta gospodarske i socijalne politike te donošenje odluka o gospodarskom upravljanju; ustraje u tome da oblikovanje i praćenje nacionalnih reformi te daljnje postupanje u vezi s njima moraju sustavno uključivati socijalne partnere, organizacije civilnog društva te regionalne i lokalne aktere, uz osiguravanje odgovarajućeg vremena i

transparentnosti; potiče Komisiju i države članice da osiguraju njihovo odgovarajuće sudjelovanje u svim fazama analize, među ostalim u okviru socijalne konvergencije, kako bi se ojačala odgovornost i zajamčilo da socijalna prava EU-a postanu stvarnost u praksi; naglašava da je poštovanje načela supsidijarnosti i nacionalne nadležnosti i dalje ključna sastavnica europskog semestra; podsjeća na potrebu da Komisija osigura da se u okviru europskog semestra i okvira gospodarskog upravljanja EU-a procijeni utjecaj preporučenih reformi na rodnu ravnopravnost i integraciju žena na tržište rada kao i da promiče ulaganja u kvalitetne javne usluge i infrastrukturu za skrb;

27. skreće pozornost na nedostatak transparentne metodologije za oblikovanje preporuka za pojedine zemlje, ali i jasnoće u pogledu kriterija koji se upotrebljavaju za njihov odabir; upozorava da se time u pitanje dovodi odgovornost i riskira nejednako postupanje prema državama članicama; poziva Komisiju da osigura punu transparentnost postupaka i internog donošenja odluka, uključujući dotične glavne uprave, te da ojača odgovornost i razmjenu informacija s Parlamentom; izražava zabrinutost zbog toga što je usklađenost s preporukama za pojedine zemlje konstantno niska; poziva države članice da bolje razmotre preporuke u području zapošljavanja i socijalnih politika; poziva Komisiju da ostvari snažniji dijalog s državama članicama o provedbi postojećih preporuka i smjernica za zapošljavanje, uključujući daljnje postupanje u vezi s aktualnim i planiranim političkim mjerama;

28. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.